

Krzysztof Dybciak

"Młodopolska utopia pozakodowej komunikacji", Jan Prokop, "Teksty" nr 2 (1976) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/4 (62), 160

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) PROKOP Jan: Młodopolska utopia pozakodowej komunikacji. "Teksty" 1976 nr 2 s. 106-119.

Utopie pozakodowej komunikacji rodzą się w okresach przełomów kulturowych, dla których znamienne jest zjawisko wymiany kodów. Proces ten jest obserwowany we wczesnym modernizmie. W imię prawdy o sztuce, swobody artysty, wreszcie - w imię "Życia" zanegowano symbole dawnej kultury, jej ustabilizowane konwencje znaczeniowe. Twórcy modernistyczni (Przybyszewski) dążyli do doskonałości ekspresji rozumianej jako ekspresja bezpośrednia, dokonująca się bez zapośredniczeń znakowych. Tęsknota do nagiej duszy sprzężona była z destrukcją konwencji komunikacyjnych. Tu tkwiła przyczyna artystycznej klęski poetów Młodej Polski. Szukając jedyności i lekceważąc problematykę języka, literatura stawała się powielaniem banalów.

BP/62/51

K. D.

(II) RURAWSKI Józef: O Zapolskiej - pozytywnie. "Przegląd Humanistyczny" 1976 nr 5 s. 67-72.

Próba ponownego odczytania - dziś już w znacznej mierze zapomnianej - twórczości Gabrieli Zapolskiej. Jej cechą szczególnie - zdaniem autora - istotną jest rozbijanie tradycyjnie pojętej XIX-wiecznej moralności. Obalanie funkcjonujących ówczesnie mitów społecznych (np. miłości szczęśliwej, rodziny) prowadzi autorkę "Żabusi" do kreacji mitów innych, przeciwstawnych akceptowanym (odwieczna walka płci, wieczna kobiecość). Kluczem do odczytania twórczości Zapolskiej jest pojęcie secesji - jej założeń etycznych i estetycznych.

BP/62/52

M. M.